

космічною силою, таємничо звеличуючись над матерією [2]. Завдання вчителя – не зруйнувати цієї космічної сили, а допомогти розвинути до максимальних розмірів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Жедунова Л. Г. Исследование когнитивной сферы у воспитанников детских домов / Л. Г. Жедунова // Ярославский пед. вестник. – 1999. – №1. – С. 114-121.
2. Кремень В. Г. Трансформації особистості в освітньому просторі сучасної цивілізації / Василь Григорович Кремень // Педагогіка і психологія. – 2008. – №2. – С. 9.
3. Кривильова О. Готуємо майбутніх учителів до самостійної творчої діяльності / О. Кривильова // Рідна школа. – 2006. – №6. – С.17.
4. Лазаренко В. І. Особливості психологічного захисту дітей-сиріт / В. І. Лазаренко, І. М. Шафоростов // Проблеми педагогічних технологій : зб. наук. праць. – 2004. – Вип. 3-4. – С. 84-95.
5. Ожогова Е. Г. Синдром „Психического выгорания” в работе педагога и профессиональные стратегии поведения / Е. Г. Ожогова // Психология и школа. – 2006. – №2. – С. 107.
6. Поляничко А. О. Своєрідність процесу соціалізації дітей-сиріт в умовах дитбудинку / А. О. Поляничко // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Суми, 2001. – С. 51-57.
7. Стрюк К. І. Особливості спілкування дітей-сиріт в умовах дитбудинку / К. І. Стрюк // Педагогіка і психологія. – 1999. – №3. – С. 72-77.

Аннотація

О.Р.Поляновская

Подготовка будущих учителей начальной школы к учебно-воспитательной работе с детьми-сиротами в учреждениях интернатного типа

В статье указывается на необходимость подготовки будущих учителей к учебно-воспитательной деятельности с детьми-сиротами в учреждениях интернатного типа, выделяется один из путей подготовки – проведение факультатива „Особенности учебно-воспитательной работы с детьми-сиротами” в высших педагогических учебных заведениях.

Ключевые слова: дети-сироты, учреждения интернатного типа, профессиональная подготовка, факультатив.

Summary

O.R.Polianov'ska

Future Teachers' Preparation to the Educational-Upbringing Activity with Orphan Children in the Institutions of Boarding Type

The necessity of the future teachers' preparation to the educational-upbringing activity with orphan children in the institutions of boarding type has been outlined in the article. One of the ways of preparation – conducting of the optional course „The peculiarities of educational – upbringing work with orphan children” at higher pedagogical educational establishments is emphasized.

Key words: orphan children, the establishment of boarding type, professional preparation, optional course.

Дата надходження статті

„29” жовтня 2008 р.

УДК 78.087.681 (477.43/44) „1991/ 2008”

Р.С.РИМАР,

кандидат мистецтвознавства
(м.Хмельницький)

Хорова діяльність дитячо-юнацьких колективів Хмельниччини в період незалежності України

В статті розглядається діяльність провідних дитячо-юнацьких хороших колективів Хмельниччини, та уперше визначаються їх соціо-культурні функції в суспільстві.

Ключові слова: Хмельниччина, хорова діяльність, дитячий хороший колектив, репертуар, культурні традиції.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Традиції хорошого співу на Поділлі, до якого історично належить і Хмельницька область з її основними культурними центрами – містами Хмельницьким і Кам'янець-Подільським – сягають у давнину. Одним із найважливіших періодів розвитку видається друга половина XIX – початок XX ст., коли більш активно заявляють про себе не тільки садибні (аристократичні, дворянські) форми музичного життя і розповсюдження музичної культури, але також і демократичні – перші музичні школи, товариства „Просвіта”, при яких неодмінно засновувались хороші колективи. Переломною віхою в історії хорошого мистецтва в краї стала діяльність хору при Кам'янець-Подільському університеті у недовгий період його діяльності – 1918-1921 рр., і творчі контакти з хорошими колективами краю Миколи Леонтовича.

Своєрідний сплеск хорового виконавства пов'язаний з періодом активної популяризації масового розвитку самодіяльності по території колишнього Радянського Союзу, де хоровий спів займав найважливішу ідеологічну роль прославлення комуністично-партійних ідеалів, і діяв як основний метод окультурення широких народних мас. Цей принцип розповсюджувався і на дитячу творчість. У радянський період усіяло підтримувалося прагнення до створення радянських, ідеологічно спрямованих дитячих хорових колективів. У зв'язку з цим, крім активної хорової діяльності в загальноосвітніх школах, де в хорах змушені були брати участь практично всі учні (нерідко їх заганяли туди „з-під палки”, що потім теж мало свій негативний наслідок у мистецькій освіті в загальноосвітніх школах!), ще в 80-х роках у Хмельницькій області з'явилися професійні дитячі колективи, які заявили про себе не лише на місцевому рівні, але й на концертних сценах чи не всього Радянського Союзу.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Питання розвитку і діяльності хорової культури окремих музичних регіонів вже не раз поставало у поважних дослідженнях, зокрема – Р.Дудик „Хорова культура Прикарпаття кінця XIX – першої третини XX століття”, І.Бермес „Хорова культура Дрогобиччини першої половини XX століття в контексті духовного розвитку Галичини”, Л.Мороз „Диригентсько-хорове мистецтво Галичини другої половини XIX – першої третини XX століття”, Т.Росул „Музичне життя Закарпаття 20 – 30-х років XX століття”, О.Попович „Українське музичне життя Перемишля (1919 – 1999)”, П.Шиманського „Музичне життя Волині 20 – 30-х років XX століття”. Відбулись позитивні зрушення і у вивченні специфіки мистецької спадщини Хмельниччини – одного з „серцевинних” ареалів Поділля. Піонером тут виступив П.Слободянюк, котрий у своїй книзі „Культура Хмельниччини” один з перших у нашому регіоні здійснив наукову систематизацію культурних надбань краю, де приділив увагу провідним мистецьким установам та знаним діячам культури, але ґрунтовного вивчення і аналізу діяльності сучасних хорових колективів, а особливо дитячо-юнацьких, до теперішнього часу не відбувалось.

Формулювання цілей статті... Таким чином метою поданої статті є вивчення діяльності провідних дитячо-юнацьких хорових колективів Хмельниччини, та визначення їх соціо-культурних функцій у суспільстві.

Виклад основного матеріалу... Майже одночасно на території Хмельницької області виникли три значимих дитячих колективи: хорова студія (1986р.), пізніше (1992р.) друга на Україні хорова школа „Журавлик” у стародавньому місті Кам'янці-Подільському; хоровий гурток (1987р.), що згодом трансформувалася в хорову студію „Тоніка” – вже в обласному центрі, і хор „Подільські солов'ї” заснований у 1988 році на базі вокально-хорового відділу Хмельницької музичної школи №1.

Історія дитячої капели „Журавлик” починається із практичної діяльності її керівника Івана Михайловича Нетечі в невеликому хоровому гуртку загальноосвітньої школи №1 міста Кам'янця-Подільського. Ідея створення хорової студії здійснилася в 1986 році, а в 1992 році вона втілилася у відкриття хорової школи, унікальної у своєму роді, тому що дитячий колектив з великим натхненням і любов'ю відроджує духовний спів, властивий давнім традиціям стародавнього міста. Вже йшлося про те, що саме в Кам'янці-Подільському знаходилася духовна семінарія, яка виховала багатьох відомих діячів культури XIX століття, серед яких був Микола Дмитрович Леонтович.

Заняття дітей у хоровій школі в системі додаткової освіти – це музичне навчання на професійному ґрунті, де в основі лежить процес постійного музичного розвитку людини протягом всього її навчання. Завдяки такому навчальному закладу багато випускників вступили у вищі музичні заклади і визначилися у виборі професії.

Незмінний керівник капели Іван Нетеча вірно вибрав напрямок для подальшої творчої роботи. Перспектива відродження глибоких національних традицій у момент становлення незалежності нашої держави була найбільш актуальною, та й світові пріоритети в дбайливому відношенні до безсмертних класичних творів діаметрально протилежні до існуючих у часи СРСР ідеологічних концепцій.

Базовий репертуар хору – це високомистецькі духовні твори, створені українськими і російськими композиторами, А.Веделем, Д.Бортнянським, М.Березовським, О.Архангельським, П.Чесноковим, М.Леонтовичем і багатьма іншими. Крім них дитячий колектив виконує українські народні пісні в обробках різних композиторів.

Ціль – відродити дитячий хор у стінах храму, адже хоровий спів протягом багатьох століть був пов'язаний із церковним культом. Тому природне, хвилююче й чисте звучання дитячих голосів у церквах і костюлах створює неповторну ауру пісенного таїнства, що приносить канонічна музика. Багато духовно-концертних програм „Журавлика”, такі як „Лети, журавушка, лети!”, „Боже Великий, Єдиний”, „Ave Maria”, „Свята ніч”, „Величає душа наша, Господа” [1; 2] – полонили серця не тільки українців, а й болгар, поляків, німців, литовців та іспанців під час гастролей колективу по цих країнах.

Репертуар хору в більшості випадків складається з творів а capella, що також відповідає національній традиції, і разом з тим вимагає особливо високого рівня професіоналізму. А виконання поліфонічної фактури, де переважає легкість, прозорість звучання, ансамблева рівновага, тонке нюансування й чистота гармоній, справляють велике враження на слухачів.

Потужним стимулом до подальших творчих досягнень є участь капели „Журавлик” у хоровах конкурсах. Так, завдяки успішним виступам на VI Всеукраїнському дитячому хоровавому конкурсі „Весняні голоси-2004” в Івано-Франківську, капела брала участь у VII Міжнародному дитячому хоровавому конкурсі-фестивалі „Артеківські зорі-2004”, що проходили в Автономній республіці Крим, де одержала III місце й звання лауреата [3].

Інший дитячий колектив, хоровий гурток „Тоніка”, який почав своє існування в 1987 році при Хмельницькому Палаці піонерів під керівництвом Валерія Гомолі, був пізніше трансформований в хорова студію „Тоніка”. Любов до дітей, до дитячого співу й хорова мистецтва сплелися воедино у творчості хормейстера й визначили напрямок його творчої діяльності. Адже після закінчення Харківського інституту мистецтв діяльність молодого фахівця була пов’язана з роботою хормейстера в ансамблі пісні і танцю „Подільська” (тепер „Козаки Поділля”). Працював він і в хорі драматичного театру ім. Г.Петровського в м. Хмельницькому. Але вся сила його знань одержала реалізацію й досягла успіху з маленькими виконавцями хорова студії „Тоніка”.

Різноманітна програма хору була в короткий термін освоєна й представлена на суд глядачів не тільки в рідному Хмельницькому, але й у багатьох містах України, заслуживши високу оцінку у публіки й рецензентів. Цьому сприяла не тільки регулярна робота з колективом над удосконаленням професійного рівня хорова виконання, але й деякі „супровідні обставини” – постійне творче спілкування учасників колективу, уважний, вдумливий аналіз репертуару, обговорення художніх особливостей виконуваних творів. Все це ще більше об’єднувало колектив і сприяло його професійному зростанню. Протягом перших п’яти років хор побував з концертами в містах: Кам’янець-Подільський, Одеса, Овідіополь, Севастополь, Дніпропетровськ, Київ, Полтава, Ленінград. Усюди з успіхом проходили концерти, творчі зустрічі, екскурсії. Робочий репертуар становив понад 40 творів зарубіжних й українських композиторів, серед них були як зразки класичного репертуару, так і сучасні українські твори: Дж.Перголези „Stabat mater” (№1 і №12), А.Вівальді „Gloria” 1ч., Д.Бортнянський „Єдинородний”, М.Лисенко „Молитва за Україну”, К.Данькевич Хор з опери „Богдан Хмельницький”, Й.Штраус „Весняний вальс”, О.Хромушин „Фантазія на теми українських народних пісень” і т.д. За розвиток хорова мистецтва й виконавської майстерності дитячому колективу було присвоєне звання „Зразковий”.

Своєрідно знаковою виявилася творча зустріч і концерти в 1993 році хору на крайній Півночі, в Новому Уренгої. Успішний виступ „Тоніки” став причиною для запрошення на роботу В.Гомолі як художнього керівника ансамблю пісні й танцю „Сяйво”, і в 1994 році він виїхав з України. З цього моменту почалося поступове занепадання колективу. Протягом трьох років постійно змінювалися керівники. Нарешті в 1997 році хор очолила молода спеціалістка, випускниця Хмельницького музичного училища Наталя Решовська, що з великим ентузіазмом взялася за роботу, щоб відродити колишні професійно-виконавські традиції.

Результатом її плідної праці стала перемога колективу на другому дитячо-юнацькому фестивалі української патріотичної пісні „Сурми звитяги” у листопаді 2000 року у Львові, де хор „Тоніка” одержав диплом лауреата I ступеню. Продовжуючи роботу, окрилені успіхом учасники „Тоніки” й керівник поповнюють репертуар новими творами й удосконалюють виконавську майстерність, прагнучи до нових перемог. Так у червні 2001 року концертна група хору брала участь у фестивалі „Нас об’єднала музика” у центрі дитячої творчості міста Одеси і одержала диплом за активну участь, виконуючи твори сучасного хмельницького композитора Миколи Балеми „Україно, матінко моя”, а також жартівливі, легкі, особливо ефектні саме у виконанні дитячого хорова колективу пісні „Спасибі, музика!” з кінофільму „Ми з джазу”, „Я й ти” муз. В.Шуть.

Ще один дитячий колектив, „Подільські солов’ї”, був створений на базі вокально-хорова відділу музичної школи №1 міста Хмельницького в 1988 році. З перших своїх виступів колектив звернув на себе увагу любителів і знавців хорова діяльності міста й області. Незмінним керівником колективу є Наталя Василівна Бухта.

За двадцятилітню діяльність хор відзначається високою вокальною культурою, чистотою строю, виразним емоційним виконанням, що дозволяє втримувати високий професійний рівень, постійно збагачувати репертуар, основу якого становлять обробки народних пісень і твори українських та зарубіжних класиків, а в останні роки звертається до музики сучасних композиторів. Наприклад, були озвучені на ювілейному авторському концерті Лесі Дичко фрагменти з її дитячих кантат „Весна” й „Барвінок”.

Дитячий хор „Подільські солов’ї” є активним учасником міських і обласних заходів, а також популяризатором дитячого хорова мистецтва. Крім концертів на обласних сценах „Подільські солов’ї” виступали в Чернівцях, Вінниці, Тернополі, Рівному, Чернігові. В 1992 році колектив брав участь у міжнародному святі дитячої хорова музики в місті Нарва (Естонія), а в травні 2001 року виступав на звітному концерті Хмельницької області в Національному Палаці „Україна” у Києві, і в 2006 році зробив

концертну поїздку в місто Шауляй (Литва), де отримав визнання литовської публіки та високу оцінку фахівців.

Виконавська майстерність „Солов'їв” постійно розвивається й зростає, що підтверджують регулярні перемоги на конкурсах: в 1993 році хор став Дипломантом II Всеукраїнського конкурсу хорових колективів ім. М.Леонтовича, а в 1997 році колектив був запрошений на I Вінницький музичний фестиваль ім. М.Леонтовича, де був відзначений пам'ятним знаком Міністра культури й мистецтв України. В 1995 році на обласному конкурсі хорових колективів дитячих музичних шкіл завоював Диплом I ступеню. А в 2002 й 2006 роках на V й VII фестивалі-конкурсі „Весняні голоси”, що проходив в Івано-Франківську, одержав перше місце. Так само став власником першої премії й спеціального призу федерації дитячих і молодіжних хорів Росії за краще виконання обов'язкового конкурсного твору на музику Георгія Струве (голови журі) „Сонце, море і Артек” на VI міжнародному конкурсі дитячих хорових колективів „Артеківські зорі-2003”, що проходив в Автономній республіці Крим.

Велика увага в роботі з хором приділяється виконанню а capella – вище вже вказувалося на важливість цієї форми роботи й виконання творів без супроводу для досягнення ідеальної чистоти інтонації й злагодженості ансамблю. Наприклад, у грудні 2006 року відбувся звітний концерт вокально-хорового відділу Хмельницької музичної школи № 1, у якому „Подільські солов'ї” виконали програму з 19 творів а capella, в основному це була духовна музика Д.Бортнянського, С.Людкевича, Й.Кишакевича, А.Дяттерева й М.Леонтовича.

Робота над творами духовного, сакрального змісту збагачує й формує культуру не тільки молодих хористів, але й слухачів, що відвідують виступи, а виконання у храмах різних конфесій виховує естетичне сприйняття. Так в 2000 році проходив ряд концертів присвячених 2000-річчю Різдва Христового, де активну участь брали „Подільські солов'ї”.

Отже, всезростаюча популярність дитячих хорових колективів у подільському краї, тенденція до їх поступового кількісного збільшення, а насамперед до збагачення репертуару й удосконалення манери виконання, свідчить про духовну потребу підрастаючого покоління в спільному співі й музикуванні та про настигність культурних традицій.

Особливу сторінку сучасного культурного життя краю складають колективи, які звертаються до релігійної творчості. Адже позбавлення українців релігійного виховання в часи соціалістичного правління радянської влади мало крім загально атеїстичної, ще і спеціально антиукраїнську мету – знищення історичної пам'яті, національних традицій, ментальності, національної самобутності та самосвідомості, допомагало зрощувати манкуртів. П.Я.Слободянюк у книзі „Українська церква: історія руїни і відродження” слушно зазначає, що нова суспільна ситуація змушує на суспільно-політичному, історико-культурному досвіді переосмислити всі процеси, що відбуваються в духовно-релігійній і культурно-виховній сферах та визначити: „по-перше, роль і місце релігії та культури у відродженні нації, у формуванні та утвердженні державності України; по-друге, фундаментальні концептуально-методологічні принципи, шляхи і напрямки відтворення, збереження і примноження національних релігійних і духовно-культурних надбань; по-третє, функціонально-структурний механізм єдиної релігійної системи, яка б ефективно впливала на формування сприятливого духовного, соціокультурного середовища в сім'ї, колективі, регіоні, країні” [4, 224].

Отож, в Україні відроджується зацікавлення людей духовною культурою через емоційний вплив, зокрема, через храмову архітектуру, живопис, релігійні атрибути, церковний спів, канонічні правила і ритуали, якими релігія виховує високу духовність. У відроджених церквах хоровий спів виявляється однією із важливих персоналій Богослужіння і в багатьох випадках представляється аматорським колективом. Так на території Хмельницької області у діючих храмах існують аматорські ансамблі та невеликі хори, що приймають участь в Службах Божих, а також практикуються запрошення професійних колективів.

Слід спеціально зазначити, що хорове дитяче виконавство пов'язано не тільки з виступами професійних колективів, а й з бажанням музично неосвічених молодих людей співати у храмі. Багато закладів культури співпрацюють з релігійними громадами області. В районах м. Хмельницького з компактним проживанням польського населення у католицьких храмах проводяться концерти колядок і щедрівок на різдвяні свята силами парафіян і служителів церкви. Спільність дій культури і церкви, терпимість у міжконфесійних взаєминах стають прикладом доброзичливості, поваги та любові між людьми, їх спільної турботи за кращу долю рідного краю.

У костелі Пресвятого серця Діви Марії ордену Мар'янів п.о.Віктор зорганізував у 2002 році молодь, що бажала співати у хорі на богослужіннях, і знайшов для професійного керування цим процесом молодого спеціаліста-хормейстера Ірину Гавран і органіста Антоніну Боруцьку. З 30 чоловік віком від 13 до 23 років, що бажали співати, з часом уклався сталий колектив з 15 осіб, який виконував освітянську функцію – під час літургій хор співав триголосні обробки канонічних творів, таких як: „Kyrie”, „Sanctus”, „Benedictus”, „Agnus Dei” (автор не вказаний) та ін., а парафіяни під супровід органу повторювали одноголосний варіант. Така музично-освітня діяльність з великим задоволенням сприймалась

парафіянами, які могли приймати безпосередню участь в богослужінні і насолоджуватись звучанням молодіжного хору.

Цей молодіжний аматорський колектив запрошувала в м. Городок Вища духовна католицька семінарія св. Духа для участі в урочистих літургіях. Але підтримання культурного рівня в парафії, мабуть, залежить від освіченості отця-настоятеля, і коли на місце о. Віктора призначили іншого священника, то ця благородна справа занепала.

Окремо слід зазначити, що на території України з часів панування Радянської влади всіляко утискалась духовна культура і освіта. В результаті державної підтримки св. Церкви по всій Україні, з часу становлення Незалежності держави, відроджуються релігійні громади, повертаються вилучені раніше культурні приміщення, будуються тисячі нових храмів. Релігія стає невід'ємною частиною життя багатьох громадян України, оскільки ми знову повертаємося до своєї Віри, до своєї Церкви, до Бога.

Прикладом цього стало відродження католицької єпархії в Україні – у Львові, Кам'янець-Подільському та Житомирі – 16 січня 1991 року Папою Іоанном Павлом II. Внаслідок таких дій єпископ Кам'янець-Подільської єпархії Ян Ольшанський в 1991 році в місті Городок Хмельницької області відроджує першу на Україні (наступні відкрили у Львівській та Київській області) Вищу духовну семінарію св. Духа по підготовці католицького духовенства. До того духовна католицька семінарія існувала в Кам'янці і була закрита на початку XIX століття. Навчання в цьому закладі охоплює декілька етапів і в загальному складає 8 років. За 17 років існування семінарії велика кількість молодих людей отримала сан священника, а серед перших випускників вже є професори та доктори теології, які тепер викладають наступному поколінню семінаристів. Серед обов'язкових предметів існує „літургійний спів”, якому навчаються усі вихованці один раз на тиждень, і який викладає п. А.Нагорняк.

Існування співацької практики серед семінаристів не зобов'язує їх до постійної участі у служіннях, так як пріоритетним інструментом у католицькому храмі являється орган (деколи впроваджують і гітару). Доволі часто ректором семінарії запрошуються різні аматорські і професійні хорові колективи області для участі в літургіях, або ці ж хори виступають з концертами в храмі св. Станіслава, що належить до архітектурного комплексу духовної семінарії.

У Покровському соборі м. Хмельницького існує з 1988 року хор, який у 2007 року став митрополитим. На протязі останніх 12-ти років регентом працює Людмила Трохимівна Іванішина. Крім співу на Богослужіннях аматорський колектив займається просвітницькою діяльністю – сприяє ознайомленню молоді з духовною хоровою музикою і виступає з концертами, перед якими промовляє слово священник, у різних закладах та інституціях: перед молодіжною аудиторією в дитячій та юнацькій бібліотеках, перед студентами в Академії прикордонних військ України ім. Б.Хмельницького, Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії, перед старшими людьми у будинку перестарілих. В 2000 році саме хор Покровського собору був організатором і основним учасником фестивалю „Духовної музики” церковних і світських хорів, що відбувався в Хмельницькій філармонії.

Отже, велика кількість хорових колективів різних типів і видів сприяють відродженню забутих, переслідуваних за часів радянської ідеології традицій духовної музики і піднесенню загального культурного рівня населення.

Висновки... Таким чином, дитячо-юнацькі хорові колективи Хмельниччини, на сучасному етапі розвитку національної культури, виконують множинні соціо-культурні функції, серед них найважливішими визначаємо наступні:

– функція духовного об'єднання проявилась у бажанні відродити духовну музику силами дитячо-юнацьких хорових колективів, на території Подільського краю, а саме Хмельницькій області, що підкреслює інтерес до давніх виконавських традицій;

– творча функція проявилась в процесі творчого самовираження колективів їх різноплановою концертною діяльністю з метою пропаганди української хорової культури, як на батьківщині, так і поза її межами;

– розвиток музичного мистецтва завжди тісно пов'язано з рівнем освіти. В даному випадку освітньо-виховна функція виявляється у існуванні хорової школи, студії і вокально-хорового відділу при музичній школі, де навчають хоровому співу, і паралельно з цим діти оволодівають знаннями по сольфеджіо, вокалу, теорії музики і т.д., розширюючи свій світогляд.

Зростаюча популярність хорових колективів в подільському краї, тенденція до поступового кількісного збільшення, а перед усім – збагачення репертуару і вдосконалення виконавської манери заявляють про духовну потребу підрастаючого покоління у музикуванні, та наслідуванні культурних традицій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Іванов В. У піснях відроджується духовність [Про дитячу хорову школу в Кам'янці-Подільському] / В. Іванов // Хмельниччина. – 1994. – 18 лютого.
2. Кульбовський М. Подвижник хорового співу / Микола Кульбовський // Проскурів. – 2003. – 31 січня.
3. Нетеча І. Політ журавлят / Іван Нетеча // Подолянин. – 2004. – 24 грудня.

4. Слободянюк П. Я. Українська церква: історія руїни і відродження / Петро Якович Слободянюк. – Хмельницький, 2000. – 266 с.

Аннотація
Р.С.Рымарь

Хоровая деятельность детско-юношеских коллективов Хмельниччины в период независимости Украины

В статье рассматривается деятельность известных детско-юношеских хоровых коллективов Хмельниччины, и впервые определяются их социо-культурные функции в обществе.

Ключевые слова: Хмельниччина, хоровая деятельность, детский хоровой коллектив, репертуар, культурные традиции.

Summary
R.S.Rymar

The choral activity of the children's collectives of Khmel'nyts'kyi region during the period of Ukrainian's independence

The activity of famous children's choral collectives of Khmel'nitsky region is examined and their socio-cultural functions in the society are for the first time determined in the article.

Key words: Khmel'nitskiy region, choral activity, children's choral collective, repertoire, cultural traditions.

Дата надходження статті

„23” жовтня 2008 р.

УДК 378.14

Л.М.РОМАНИШИНА,
доктор педагогічних наук, професор
(м.Хмельницький);
О.Я.КУЧЕРУК,
старший викладач
(м.Хмельницький)

Профільна школа в системі неперервної професійної підготовки фахівців з прикладної математики

У статті розглядаються умови та причини, що спонукають до впровадження профільного навчання, а також проблеми, що виникають під час його впровадження. Зокрема, висвітлюється необхідність профільного навчання як важливого елемента в системі неперервної підготовки фахівців з прикладної математики.

Ключові слова: профіль, профільна школа, профільне навчання.

Постановка проблеми в загальному вигляді... „На початку ХХІ століття у всьому світі найпріоритетнішими стають наука, як сфера, що продукує нові знання, і освіта, як сфера, що олюднює знання, забезпечуючи розвиток людини на різних етапах її життєдіяльності” [5, 6]. Посилення ролі освіти в сучасних змінах у суспільстві привело до витіснення концепції „освіта на все життя” концепцією „освіта впродовж життя”, яка була прийнята світовим співтовариством і стала основою для програми ЮНЕСКО „Освіта для ХХІ століття”. Отже, сучасна система освіти знаходиться в стані реформування. Традиційна освіта, що передбачала одержання загальних та професійних знань в період навчання, змінюється на освіту, що забезпечує набуття знань протягом всього соціально активного життя. В зв'язку з чим важливе значення набуває проблема неперервності освіти, розв'язання якої не можливе без здійснення наступності.

Одним з важливих елементів системи неперервної професійної освіти є старша школа. Розвиток світового освітнього простору вимагає від української школи адекватної реакції на процеси реформування загальної середньої школи, які відбуваються у багатьох країнах світу.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... На думку сучасних українських вчених В.Мадзігона, О.Савченко, В.Синьова, Б.Федоришина та інших, саме основна та старша школа як вагомий складник початкової ланки процесу неперервної професійної освіти потребує першочергових змін. Сучасні тенденції модернізації середньої освіти спрямовані на створення в старшій школі профільних класів. Проблеми профілізації старшої школи розглядають у своїх роботах Н.Бібік, Б.Біляк, О.Дуда, О.Кабардін, В.Кизенко, Е.Кушнеренко, І.Лікарчук, В.Мозговий, О.Овчарук, М.Піщалковська, Т.Ремех, А.Хуторський, В.Ястребова та інші.